

BASIN İŞ KANUNU'NA GÖRE İŞ SÜRESİ VE FAZLA ÇALIŞMA

Yrd.Doç.Dr. Nuray GÖKÇEK KARACA*

I. GENEL OLARAK

İşçilerin korunması amacıyla iş süreleri konusunda Anayasada doğrudan bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bununlar birlikte Anayasada yer alan işçinin korunması, çalışma şartlarının iyileştirilmesi ve bütün çalışanlara dinlenme hakkının tanınmasına ilişkin hükümler, asıl amaçlarının dışında işçilerin iş süreleri yönünden korunması amacına da hizmet etmektedir¹. İş Kanunlarında ise İşçilerin iş süreleri yönünden korunmaları amacına dayalı düzenlemelere yer vermekle birlikte, getirilen düzenlemeler bakımından bu kanunlar arasında da farklılıklar söz konusudur. Nitekim Basın İş Kanunu'nda² iş süreleri, gazetecilerin yaptıkları işin özelliğine bağlı olarak diğer İş Kanunlarından farklı bir biçimde düzenlenmiştir.

İş Kanunu'na benzer şekilde Basın İş Kanunu'nda da iş süresi kavramı, aynı anlama gelen farklı kavramlarla ifade edilmektedir. Nitekim Basın İş Kanunu'na 6253 sayılı Kanunun 2'nci maddesi ile eklenen ve 212 sayılı Kanunla değişikliğe uğrayan "Çalışma müddeti ve fazla mesai" başlığını taşıyan Ek 1'nci maddenin birinci fıkrasında "iş müddeti", ikinci fıkrasında ise "çalışma müddeti" kavramı kullanılmıştır. Söz konusu maddede "iş süresi" kavramına yer verilmekle birlikte, bu kavrama yönelik bir tanımlama getirilmemiştir. Kanımızca bu boşluğun, iş yaşamına ilişkin olarak yine bağımlı iş ilişkisini düzenleyen, Borçlar Kanunu'nun liberal ve bireyci hükümlerine karşılık nisbi emredici hükümlerle işçinin her bakımdan korunmasına yönelik sosyal ve himayeci hükümler ihtiva eden³ ve Basın İş Kanunu'na göre daha genel bir kanun olan⁴ İş Kanunu

* Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü.

¹ Kadir ARICI, **Çalışma Sürelerinin Hukuki Gelişimi ve Yeterliliği Açısından 1475 Sayılı İş Kanunu'nda Çalışma Süreleri**, Kamu-İş Ya., Ankara, 1992, s.53.

² Bu kanunun asıl adı 5953 sayılı "Basın Mesleğinde Çalışanlar İle Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun"dur. Ancak yaygın kullanımı nedeniyle Basın İş Kanunu kavramı tercih edilmiştir.

³ Ercan GÜVEN-Ufuk AYDIN, **"İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukunda İşveren Vekili"**, Anadolu Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, C.XIV, S.1-2 (1998), s.472.

⁴ Daha önce Borçlar Kanunu'nun genel kanun olduğuna yönelik kararlar veren [Yarg. 9.H.D., T.26.10.1964, E.1964/6273, K.1964/7191 (A. Baki ORHANER, **Türk İş Hukuku Emsal Kararları**, Ankara, 1967, s.205-206)] Yargıtay, oldukça yeni bir kararında "İş Kanu-

ile doldurulması gerekmektedir⁵. Zira 1475 sayılı İş Kanunu basın işlerinde çalışanları, örneğin deniz taşıma işlerinde olduğu gibi uygulama alanı dışında bırakmamıştır (İ.K. mad.5). Bu çerçevede, Basın İş Kanunu'ndaki iş süresi kavramının, İş Kanunu'nun 61'nci maddesine uygun olarak, iş sürelerinin uygulama türlerini göstermek amacıyla yürürlüğe giren İş Süreleri Tüzüğü'ndeki⁶ "İşçinin çalıştığı işte geçirdiği süre" şeklindeki iş süresi tanımından hareketle açıklanması yerinde olur. Buna göre genel olarak "işçinin çalıştığı işte geçirdiği süre"⁷ olarak ifade edilebilen iş süresi esas alınarak, Basın İş Kanunu açısından iş süresi, "gazetecinin çalıştığı işte geçirdiği süre" olarak tanımlanabilir.

Basın İş Kanunu iş sürelerini, normal iş süreleri çerçevesinde fazla çalışma sürelerinin belirlenmesi yoluyla düzenleme yoluna gitmiştir. Bu bakımdan öncelikle "normal iş süreleri" üzerinde durulduktan sonra "fazla çalışma süreleri" incelenebilir.

II. NORMAL İŞ SÜRELERİ

Basın İş Kanunu'na göre normal iş süreleri; "günlük iş süresi" ve "haftalık iş süresi" olmak üzere iki başlık altında incelenebilir.

1. Günlük İş Süresi:

Basın İş Kanunu kapsamında olan işyerlerinde görevlerinin niteliği gereği sürekli çalışan gazeteciler için günlük iş süresi, gece ve gündüz devrelerinde 8 saattir (B.İ.K. Ek Madde 1). Belirtilen koşulları sağlayan gazetecinin gece ve gündüz çalışması, günlük iş süresi açısından bir farklılık yaratmaz.

nu'nun, diğer İş Kanunlarına göre genel kanun niteliğinde olduğu ve diğer iş kanunlarının aslında İş Kanunu'nun özelliği bulunan birer bölümünden ibaret olduğu " belirtilmiştir [Yarg. 9.H.D., T.21.10.1993, E.1993/3494, K.1993/4976 (Çimento İşveren Dergisi, C.VIII, S.1 (Ocak 1994), s.28-29].

⁵ Buna karşın öğretide Basın İş Kanunu ile İş Kanunu arasında özel kanun-genel kanun ilişkisi olmadığı, bu bakımdan genel kanun niteliğinde olan Borçlar Kanunu'na başvurulması gerektiği de ileri sürülmektedir. Bu konuda bkz.: Halid Kemal ELBİR, "İş Hukukunda Yorum ", İş Hukuku Dergisi, C.I, S.1 (Ocak 1969), s.7; Nuri ÇELİK, **İş Hukuku Dersleri**, Beta Ya.No:473, Hukuk Dizisi:205, B.14, İstanbul, 1998, s.15-16; A. Can TUNCAY, **Hukuki Yönden Basında İşçi-İşveren İlişkileri**, Evrim Basım-Yayın-Dağıtım Ya.No:24, Hukuk Dizisi:13, İstanbul, 1989, s.26.

⁶ R.G., T.11.5.1984, No:18398.

⁷ Yargıtay da bir kararında iş süresini, "işçinin iş akdi uyarınca mükellef bulunduğu işi ifa için işverenin emrine girdiği andan çıktığı ana kadar devam eden süre " olarak ifade etmiştir. Yarg. H.G.K., T.10.11.1971, E.1970/9-1003, K.1971/645 (Cevdet İlhan GÜNAY, **Serhli İş Kanunu**, Yetkin Hukuku Ya., C.II, Ankara, 1998, s.1829-1833).

1475 sayılı İş Kanunu'nda haftalık iş süresinin günlere dağıtımı konusunda bir esneklik söz konusu iken⁸, Basın İş Kanunu'nda hem günlük ve hem de haftalık iş süresi bakımından böyle bir esnekliğe yer verilmeyerek katı bir düzenlemeye gidildiği görülmektedir. Ayrıca 1475 sayılı İş Kanunu'nda haftalık iş süresi 45 saat olduğu halde, Basın İş Kanunu'nda gündüz çalışan işçiler için haftalık iş süresi 48 saattir.

2. Haftalık İş Süresi:

İş Kanunu'ndan farklı olarak Basın İş Kanununda da haftalık iş süresine ilişkin açık bir hüküm yer almamakla birlikte, Haftalık izin başlığını taşıyan 19'uncu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre haftalık iş süresini belirleyebilmek mümkündür. Basın İş Kanununun 19'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre, "Her altı günlük fiili çalışmayı müteakip gazeteciye bir günlük ücretli dinlenme izni verilmesi mecburidir. Gazetecinin vazifesi devamlı gece çalışmasını gerektirdiği hallerde hafta tatili iki gündür". Bu hüküm gereği, Kanunun Ek 1'nci Maddesinde belirtilen niteliklere sahip sürekli gündüz çalışan bir gazetecinin haftalık iş süresi 6 gün, sürekli gece çalışan gazetecinin haftalık iş süresi ise 5 gündür. Günlük iş süresi 8 saat olduğuna göre, sürekli gündüz çalışan gazetecilerin haftalık iş süresi 48 saat, sürekli gece çalışan gazetecilerin haftalık iş süresi 40 saattir. Ancak Basın İş Kanununda gerek 19'uncu maddenin 1'inci fıkrasında gerekse Ek 1'nci Maddesinin 1'inci fıkrasında gece çalışmasından söz edilmekle birlikte, İş Kanunu'ndan farklı olarak hangi saatlerin gece çalışması sayılacağına dair bir hüküm mevcut değildir⁹. Bu bakımdan Basın İş Kanunundaki bu boşluğun İş Kanunu hükümleri ile doldurulması yerinde olur. Buna göre "gece" en geç 20.00 da başlayarak, en erken sabah 6.00'ya kadar geçen ve en çok 11 saat süren gün dönemidir (İ.K.m.65). Dolayısıyla gece olarak ifade edilen gün döneminde yapılan çalışmalar gece çalışmasıdır¹⁰. Haber ajanslarının 24 saat esasına göre çalıştıkları ve gazetecilerin sabah gazetelerinin çıkarılması için gece geç saatlerde çalışmalarının zorunlu olduğu düşünülecek olursa, gece çalışması uygulamasının basın sektörü açısından önemi daha kolay anlaşılabilir.

Basın İş Kanununda yer alan iş sürelerine ilişkin belirtilen bu hükümler nisbî emredici hukuk kuralı olmaları dolayısıyla her zaman için

⁸ İş Kanunu'nun 61'nci maddesine göre, günlük iş süresi; işçilerin cumartesi günü çalıştırılıp çalıştırılmamalarına bağlı olarak haftalık 45 saatlik çalışma süresinin diğer iş günlerine eşit ölçüde bölünmesiyle bulunan ve 7,5 saat ile 9 saat arasında değişebilmektedir.

⁹ TUNCAY, s.72-73; ARICI, s.55.

¹⁰ Gece çalışması konusunda ayrıntılı bilgi için bkz.: Nüket SARACEL, **Gece Çalışması ve Türk İş Hukukunda Gece Çalışmasının Düzenlenmesi Esasları**, Anadolu Üniv. Ya.No:209, İ.İ.B.F. Ya.No:44, Eskişehir, 1987.

hizmet akdi ve toplu iş sözleşmeleri ile gazeteci lehine değiştirilebilirler¹¹. Nitekim TGS ile Cumhuriyet Gazetesi arasında imzalanan 5'inci Dönem Toplu İş Sözleşmesinde, günlük iş süresi, gündüz çalışan gazeteciler için 7,5 saat, gece çalışan gazeteciler için 7 saat; haftalık iş süresi de gündüz çalışanlar için 37,5 saat, gece çalışanlar için 35 saat olarak belirlenmiştir¹². İş Kanunu'nda olduğu gibi, Basın İş Kanunu'nda da iş sürelerinin bu şekilde işçileri koruyucu nitelikte düzenlenmesi, bu konudaki genel eğilime ve İş Hukukunun niteliğine uygun düşmektedir¹³.

III. FAZLA ÇALIŞMA

1. Genel Olarak:

Yazılı basında bir gazetenin veya süreli bir yayının yayınlanma sıklığı ile görsel basında bir haber merkezinin haber sunma sıklığına bağlı olarak çalışma yoğunluğu, iş sürelerini ve bu sürelerin dağılımını belirleyen faktördür. Gazeteler ile süreli yayınların her gün veya belli dönemlerde (haftalık, aylık, vs.) çıkarılması, televizyonda haberlerin belli saatlerde sunulması zorunluluğu, gazetecilerin normal aile yaşamı ve sosyal yaşam ile bağdaşmayan zamanlarda da çalışmasını gerekli kılmaktadır. Nitekim, uygulamada sabah gazetelerinin çıkarılması ve haber ajanslarında 24 saat esasına göre çalışılması, gazetecilerin gece geç saatlerde veya hafta tatili günlerinde çalışmalarını gerektirdiği gibi fazla çalışmalarını da zorunlu kılmaktadır¹⁴.

Basın İş Kanunu'na göre yapılan fazla çalışmalar, üretimin arttırılmasından çok, olağan sayılmayan bazı olayların fazla yazı veya resim hazırlanmasını gerektirmesi durumunda gazetecilerin fazla çalışmasına gereksinim duyulması gibi işin niteliği ile ilgilidir¹⁵.

İş Kanunu'ndan farklı olarak Basın İş Kanunu'nda fazla çalışma yaptırabilmek için gazetecilerin muvafakati, Bölge Çalışma Müdürlüğü'nden izin almak ya da daha sonra bildirimde bulunmak gibi fazla çalışma koşullarına ilişkin düzenlemelere yer verilmemiştir. Basın İş Kanunu'nda fazla çalışma koşullarının gösterilmemiş olması gazetecilere sürekli fazla çalışma yapma ve arttırmalı ek ücret elde etme hakkı tanındığı anlamına gelmediği gibi, basın işverenin de dilediği zaman ve istediği kadar fazla

¹¹ ÇELİK, s.21; ARICI, s.55.

¹² Bkz.: TGS, **TGS İle Cumhuriyet Gazetesi 5. Dönem Toplu İş Sözleşmesi (1.1.1999-31.12.2000)**, Mad.7/I, s.7.

¹³ Kenan TUNÇOMA, **İş Hukukunun Esasları**, Beta Ya., İstanbul, 1988, s.9; ÇELİK, s.19.

¹⁴ G. BOHERE (Çev. Nurhan SÜRAL), **Gazetecilik Mesleği**, ILO Ya., Ankara, 1986, s.103; TUNCAY, s.53.

¹⁵ Oğuz KURUCU, **Fazla Çalışma**, Ankara, 1987, s.68-69.

çalışma yaptırabileceği anlamına gelmez¹⁶. Basın İş Kanunu'nda söz konusu düzenlemelere yer verilmemekle birlikte uygulamada gazetecilerin hangi saatler arasında fazla çalışma yapacakları, işveren tarafından önceden belirlenmektedir. Yine de gazeteci bu çalışma saatlerinde aile düzenini ve sağlığını bozacak bir değişikliği kabul etmek zorunda değildir¹⁷.

2. Fazla Çalışma Kavramı:

Basın İş Kanunu'nda Fazla Saatlerle Çalışma kavramı, İş Kanunu'ndan farklı esaslara bağlandığı gibi, uygulanma koşulları da farklı biçimde düzenlenmiştir.

Basın İş Kanununun Ek 1'nci maddesinin 2'nci fıkrasına göre, "...gündüz veya gece devresindeki çalışma müddetinin daha fazla hadlere arttırılması ve ulusal bayram, genel tatiller ve hafta tatilinde çalışılması ve bu kanuna göre (fazla saatlerde çalışma) sayılır". Kanunda yer alan bu hükme göre fazla çalışma, "gündüz ve gece, sürekli olarak yapılan işlerde günlük normal iş süresi olan 8 saati aşan veya ulusal bayram, genel tatiller ve hafta tatilinde yapılan çalışmalar" olarak tanımlanabilir.

3. Fazla Çalışma Halleri:

Yapılan fazla çalışma tanımına uygun olarak, Basın İş Kanunu açısından fazla çalışma hallerini; "Normal Günlük İş Süresinin Üzerinde Yapılan Fazla Çalışma", "Ulusal Bayram ve Genel Tatillerde Yapılan Fazla Çalışma" ve "Hafta Tatilinde Yapılan Fazla Çalışma" olmak üzere üç başlık altında inceleyebiliriz:

3.1. Normal Günlük İş Süresinin Üzerinde Yapılan Fazla Çalışma

Normal günlük iş süresi gece ve gündüz sürekli çalışan gazeteciler için 8 saat olduğuna göre, belirtilen bu sürenin üzerinde yapılan çalışmaların normal günlük iş süresinin üzerinde yapılan fazla çalışma olduğunun kabulü gerekir. Fazla çalışma esaslarının uygulanmasında çalışmanın günlük iş süresinin üzerinde olup olmadığı önemli bir husustur. Ancak günlük iş süresi kanuni iş süresi olabileceği gibi, hizmet akitleri veya toplu iş sözleşmeleri ile kararlaştırılan akdi iş süresi de olabilir. Zira kanunda belirlenen günlük iş süresinden daha az bir sürenin hizmet akitleri veya toplu iş sözleşmeleri ile kararlaştırılması mümkündür. Bu durumda kanuni günlük iş süresinin altında olan örneğin; 7 saatlik iş süresinin üzerinde yapılan çalışmaların fazla çalışma sayılması gerekir¹⁸. Yargıtay'a

¹⁶ KURUCU, s.69.

¹⁷ TUNCAY, s.79.

¹⁸ ÇELİK, s.250; Bilgehan TAŞMAN, **Bireysel İş Hukuku**, C.II, İstanbul, 1998, s.749-750; Münir EKONOMİ, **İş Hukuku, Ferdi İş Hukuku**, C.I, İ.T.Ü. Ya.No:1295, İstanbul, 1984, s.298; Ünal NARMANLIOĞLU, **"İş İlişkisinin Kurulması ve İşin Düzenlenmesi Aç-**

göre ise, hizmet akitleri ve toplu iş sözleşmeleriyle kararlaştırılan süreden daha fazla bir çalışma varsa, bu çalışma günlük kanuni çalışma süresini geçmedikçe kanuni anlamda fazla çalışma sayılamaz ve bu süre için sadece normal ücret istenebilir¹⁹. Ancak tarafların hizmet akdi ve toplu iş sözleşmeleri ile kararlaştırdıkları iş süresi ile kanuni günlük iş süresi arasındaki süre için fazla çalışma ücreti belirleyebilmelerine herhangi bir engel bulunmamaktadır²⁰.

İş Kanunu'ndan farklı olarak Basın İş Kanununda fazla çalışmalara ilişkin yıllık bir sınırlama getirilmemiştir. Yıllık bir sınırlama getirilmemekle birlikte, Ek Madde-1'in son fıkrasında fazla çalışmanın günde 3 saati geçmeyeceği hüküm altına alınarak günlük bir sınırlama getirilmiştir. Fazla çalışmaya ilişkin bu sınırlama, maddenin sonunda ve fazla çalışma hallerinin tümünü kapsayacak şekilde yazılmışsa da, bu sınırlama sadece normal günlük iş süresinin üzerinde yapılan fazla çalışma bakımından geçerlidir. Zira fazla çalışmanın diğer hallerinde o günlere ilişkin yapılan normal çalışma fazla çalışma sayıldığından fazla çalışmanın belirli bir süre ile sınırlandırılmasına gerek yoktur. Bu bakımdan ancak 8 saatlik normal çalışma yapıldığı hallerde, 8 saatin üzerinde yapılacak fazla çalışmanın 3 saati geçmemesi gereklidir²¹.

3.2. Ulusal Bayram ve Genel Tatillerde Yapılan Fazla Çalışma

212 sayılı Kanunla Ek Madde-1'e eklenen hükümlerle ulusal bayram ve genel tatillerde gazetecinin çalışması durumunda yapılan çalışmanın fazla çalışma olduğu kabul edilmiştir. 212 sayılı Kanunla tadil edilen Ek Madde-1'in ikinci fıkrasında eskiden, sadece 8 saatlik normal çalışmanın üzerindeki çalışmalar fazla çalışma olarak kabul edilirken, 212 sayılı Kanun ile ulusal bayram ve genel tatillerdeki çalışmanın maddeye eklenmesi ile, bu günlerde süre sınırlaması olmaksızın bütün çalışmalar kanuni olarak fazla çalışma olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla ulusal bayram ve genel tatil günlerinde yapılan çalışmalar, normal çalışma süresi olan 8 saatlik süreyi geçmemek üzere süresi ne olursa olsun fazla çalışma sayılır²².

sından Yargıtayın 1986 Yılına Ait Bazı Kararlarının Değerlendirilmesi ", Yargıtayın İş Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 1986, BASİSEN Eğitim ve Kültür Ya.No:18, İstanbul, 1988, s.24.

¹⁹ Yarg. 9. H.D., T.7.2.1984, E.1984/58, K.1984/1044 (Erdal EGEMEN-Semih TEMİZ, **İş Hukuku Mevzuatı İle İlgili Örnek Kararlar 1967-1991**, İstanbul, 1991, s.337).

²⁰ EKONOMİ, s.301-302.

²¹ Çetin ÖZEK, "**Basın Hukukumuzda Göre Fikir İşçileri İle İşverenler Arasındaki Hukukî Münasebet**", [İ.H.F.M., C.XXVIII, S.11 (1962), s.75.

²² ÖZEK, s.75.

3.3. Hafta Tatilinde Yapılan Fazla Çalışma

Basın İş Kanununda günlük iş süresi üzerinde fazla saatlerde yapılan çalışma fazla çalışma olarak kabul edildiği gibi, hafta tatilinde yapılan çalışmalar da fazla çalışma olarak kabul edilmektedir. Ulusal bayram ve genel tatillerde olduğu gibi hafta tatilinde yapılan çalışmanın da fazla çalışma sayılması, 212 sayılı Kanunla yapılan ilave ile mümkün olmuştur.

Hafta tatili kural olarak Pazar günüdür. Gazetecinin hafta tatili yapmadan çalışması, Hafta Tatili Kanununa aykırı bir nitelik taşımasına rağmen Basın İş Kanunu Ek 1'inci madde hükmü uyarınca fazla çalışmadır. Ancak Pazar gününden başka bir gün hafta tatili yapan gazeteci, Pazar günü fazla çalışma yapmış sayılmaz (Ek Mad-1/2). Kanunun 19'uncu maddesi, her altı günlük çalışmadan sonra gazetecinin bir gün ücretli izin yapmasını bir hak olarak tanıdığı için, böyle bir izin gününde gazetecinin çalıştığı her saati fazla çalışma olarak kabul etmek gerekir.

4. Fazla Çalışma Ücreti:

Gazetecinin normal çalışmasının karşılığı olarak ödenen ücretin dışında, Basın İş Kanunu'na 6253 sayılı Kanunla eklenen Ek Madde 1 ile gazetecinin fazla çalışma yapması halinde uygulanacak fazla çalışma ücreti belirlenmiş, 212 sayılı Kanunla da fazla çalışma ücreti gazeteci lenine yeniden düzenlenmiştir²³. Basın İş Kanunu'na göre; Kanun kapsamında olan işyerlerinde görevlerinin niteliği gereği sürekli çalışan gazeteciler için günlük iş süresi, gece ve gündüz devrelerinde 8 saattir (B.İ.K. Ek Madde 1). Bu tarzda devamlı çalışan bir gazeteci 8 saatten fazla çalıştırılırsa, kendisine fazla çalışma ücreti ödenmesi gerekir. Fazla saatlerin hesabında yarım saatten az olan süreler yarım saat, fazlası ise 1 saat sayılır (B.İ.K. Ek Madde 1)

Kanunun Ek 1'inci maddesine göre, her bir fazla çalışma saati için verilecek ücret normal çalışma saat ücretinin % 50 fazlasıdır. 6253 sayılı Kanun, bu nisbetin % 25 ile % 50 arasında olduğunu ve kesin nisbetin taraflarca tayin ve tespit edileceğini düzenlemekte iken, 212 sayılı Kanun ise, bu konuda tarafların iradesine bir serbesti tanımamış ve ücret nisbetini kesin olarak kendisi tayin etmiştir²⁴. 212 sayılı Kanunla değişik Kanunun Ek 1'nci maddesine göre gazeteci, her bir fazla çalışma saati için, normal çalışma saati ücretinin % 50 fazlasını talep edebilecektir. Ancak, günlük normal çalışma süresine eklenen fazla çalışmaların saat 24:00'ten

²³ Çetin ÖZEK, **Türk Basın Hukuku**, İ.Ü.H.F. Ya.No:53, İstanbul, 1978, s.808; ÖZEK, "Basın...", s.74.

²⁴ ÖZEK, s.76.

Kamu-İş; C: 7, S: 2/2003

sonraya rastlayan saatlerinde ücret bir misli fazlasıyla ödenir²⁵. Ancak toplu iş sözleşmeleri ile fazla çalışma zammı oranının arttırılmış olabileceği göz ardı edilmemelidir²⁶.

Fazla çalışma ücretinin ödeme zamanı, fazla çalışmayı izleyen ilk normal ücretin ödeneceği zamandır. Dolayısıyla fazla çalışma ücreti, esas ücretle birlikte ödenir²⁷. Gününde ödeme yapılmadığı takdirde, işveren, her geçen gün için % 5 fazlasıyla ödeme yapmak zorundadır (Ek Madde 1/son). Ayrıca Basın İş Kanunu'nun Ek 1'nci maddesinde belirtilen fazla çalışma ücretini gazeteciye ödemeyen veya yazılı zam hadlerinden daha aşağı hesab ederek ödeyen işveren hakkında, ödemediği fazla saat ücretleri tutarının veya eksik ödediği ücret tutarının iki katı tutarında ağır para cezasına hükmolunacağı da (Ek Madde 3/A) öngörülmüştür.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Kadir ARICI, **Çalışma Sürelerinin Hukukî Gelişimi ve Yeterliliği Açısından 1475 Sayılı İş Kanunu'nda Çalışma Süreleri**, Kamu-İş Ya., Ankara, 1992.
- G. BOHERE (Çev. Nurhan SÜRAL), **Gazetecilik Mesleği**, ILO Ya., Ankara, 1986.
- Nuri ÇELİK, **İş Hukuku Dersleri**, Beta Ya.No:473, Hukuk Dizisi:205, B.14, İstanbul, 1998.
- Erdal EGEMEN-Semih TEMİZ, **İş Hukuku Mevzuatı İle İlgili Örnek Kararlar 1967-1991**, İstanbul, 1991.
- Münir EKONOMİ, **İş Hukuku, Ferdi İş Hukuku**, C.I, İ.T.Ü. Ya.No:1295, İstanbul, 1984.
- Halid Kemal ELBİR, **"İş Hukukunda Yorum"**, İş Hukuku Dergisi, C.I, S.1 (Ocak 1969).

²⁵ Türk İş Hukukunda gece çalışmalarının düzenlenmesi konusunda bkz.: SARACEL, s.62-76.

²⁶ Örneğin; TGS ile Anadolu Ajansı arasında imzalanan 17. Dönem Toplu İş sözleşmesi hükümlerine göre, fazla çalışma sürelerinde her saat için verilecek ücret, normal saat ücretinin %75'i olarak belirlenmiştir. Bu konuda bkz.: TGS, **TGS ile Anadolu Ajansı T.A.Ş 17. Dönem Toplu İş Sözleşmesi (1.10.1996-30.9.1998)**, s.8; Yine TGS ile Cumhuriyet Gazetesi arasında imzalanan 5. Dönem Toplu İş sözleşmesi hükümlerine göre, fazla çalışma sürelerinde her saat için verilecek ücret, normal saat ücretinin %50'i olarak belirlenmiştir. Ancak Saat 24.00'dan sonra yapılan fazla çalışmalar için verilecek ücret ise normal saat ücretinin %100 fazlasıyla ödenecektir. Bu konuda bkz.: TGS, **TGS ile Cumhuriyet Gazetesi...**, s.8.

²⁷ Ergun İNCE, **Çalışma Hukuku**, İstanbul, 1998, s.110-111; Kayıhan İÇEL, **Kitle Haberleşme Hukuku**, İ.Ü.H.F. Ya.No:540, İstanbul, 1977, s.200; Kemal OUZMAN, **"Gazetecilerin Mesleki ve Sosyal Hakları ve Bunların Korunması"**, İ.Ü.H.F. Mecmuası, C.XXXII, S.2-4, 1967, s.872.

Kamu-İş; C: 7, S: 2/2003

- Cevdet İlhan GÜNAY, **Şerhli İş Kanunu**, Yetkin Hukuku Ya., C.II, Ankara, 1998.
- Ercan GÜVEN-Ufuk AYDIN, "**İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukunda İşveren Vekili**", Anadolu Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, C.XIV, S.1-2 (1998).
- Kayıhan İÇEL, **Kitle Haberleşme Hukuku**, İ.Ü.H.F. Ya.No:540, İstanbul, 1977.
- Ergun İNCE, **Çalışma Hukuku**, İstanbul, 1998.
- Oğuz KURUCU, **Fazla Çalışma**, Ankara, 1987, s.68-69.
- Ünal NARMANLIOĞLU, "**İş İlişkisinin Kurulması ve İşin Düzenlenmesi Açısından Yargıtayın 1986 Yılına Ait Bazı Kararlarının Değerlendirilmesi**", Yargıtayın İş Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 1986, BASİSEN Eğitim ve Kültür Ya.No:18, İstanbul, 1988.
- Kemal OUZMAN, "**Gazetecilerin Mesleki ve Sosyal Hakları ve Bunların Korunması**", İ.Ü.H.F. Mecmuası, C.XXXII, S.2-4, 1967.
- A. Baki ORHANER, **Türk İş Hukuku Emsal Kararları**, Ankara, 1967.
- Çetin ÖZEK, "**Basın Hukukumuzda Göre Fikir İşçileri İle İşverenler Arasındaki Hukukî Münasebet**", [İ.H.F.M., C.XXVIII, S.11 (1962)].
- Çetin ÖZEK, **Türk Basın Hukuku**, İ.Ü.H.F. Ya.No:53, İstanbul, 1978.
- Nüket SARACEL, **Gece Çalışması ve Türk İş Hukukunda Gece Çalışmasının Düzenlenmesi Esasları**, Anadolu Üniv. Ya.No:209, İ.İ.B.F. Ya.No:44, Eskişehir, 1987.
- Bilgehan TAŞMAN, **Bireysel İş Hukuku**, C.II, İstanbul, 1998.
- TGS, **TGS İle Cumhuriyet Gazetesi 5. Dönem Toplu İş Sözleşmesi (1.1.1999-31.12.2000)**.
- TGS, **TGS ile Anadolu Ajansı T.A.Ş 17. Dönem Toplu İş Sözleşmesi (1.10.1996-30.9.1998)**.
- A. Can TUNCAY, **Hukuki Yönden Basında İşçi-İşveren İlişkileri**, Evrim Basım-Yayım-Dağıtım Ya.No:24, Hukuk Dizisi:13, İstanbul, 1989.
- Kenan TUNÇOMA, **İş Hukukunun Esasları**, Beta Ya., İstanbul, 1988.
- **Çimento İşveren Dergisi**, C.VIII, S.1 (Ocak 1994).